Руске Дружтво Сиверней Америки

Г Л А С Н Ї К

Rusyn Association Of North America

Рок VI Число 1 (14) Киченер, ОН, Канада Април 2001

ОТРИМАНИ VIII РУСКИ ЖИМСКИ БАЛ У ОНТАРИЮ (КАНАДА)

‘ДОБРИ ГЛАС ШЕ НАДАЛЄКО ЧУЄ’

- **115 присутни особи, цо потераз найчисленша нащива, потвердзую же балске вешелє котре орґанизує Руске Дружтво Сиверней Америки за велїх представя манифестацию на котрей ше насправди приємно чувствую**
- **Програма балу була преткана зоз вецей дружтвенима бависками и провадзацима змистами**

Уж постала правдива традиция за наших виселєнцох – членох Руского Дружтва Сиверней Америки, алє и велїх їх приятельох зоз шорох других етнїчних заєднїцох, же би ше стредком фебруара каждого року, у тижню кед ше означує Валентинов дзень або Дзень залюбених, зишли на Руским жимским балу. Тогорочни, **VIII Руски жимски бал** отримани **соботу, 17 фебруара у Бреслау**, малим месце на самим окраїску Киченера. Балске вешелє отримане у будинку Словенского дружтва “Сава”, уж други рок за шором. Нєт сумнїву же 20 особи вецей як прешлого року на балу, попри того же знача потераз рекордне число од 115 присутних, источасно потвердзую факт же интересованє за тоту файту забавного дружтвеного вечара нєпреривно рошнє, односно же ше добри глас о руским балу у

Розтанцовани учашнїки VIII Руского балу

Дарина Колєсар зоз своїма наймилшима

Игор Олеяр

Предлуженє напису на 3 боку, а пар фотки з балу обявюємe на остатнїм боку

Сандра Вереш, Алек Колбас, Мая Сеґеди и Пишта Шари, добитнїк главней награди

ОТРИМАНА РОЧНА СХАДЗКА РУСКОГО ДРУЖТВА СИВЕРНЕЙ АМЕРИКИ У КАНАДИ

СПРАМ ШИЦКОГО, ПЛОДНИ РОК ЗА НАМИ

Зоз децемберскей схадзки Управного одбору

Рочна схадзка Руского Дружтва Сиверней Америки отримана внєдзелю, 14. януара 2001 року у просторийох компанії **Rapid Gear** у Киченеру. На схадзки присутни члени розпатрели и дискутовали о Звиту о роботи Дружтва за период децембер 1999-децембер 2000, о Финансийним звиту та Звиту Надпатраюцого Одбору. Тиж розпатрани елементи у Плану роботи Дружтва у 2001 року (обявени є у прешлим Гласнїку) як и вименки и дополнєня Статута Дружтва.

Мож повесц же дискусия була наисце творча и допринєсла же би пар актуални питаня з роботи Дружтва були унапредзени. Скоро шицки понукнути документи були, з дискусию, дополнєни и таки потим и прилапени.

Сход на рочней схадзки прилапел и иновирани текст Статута РДСА, документа спрам котрого ше у наступним периодзе членство будзе ровнац у своєй роботи а котри, медзи иншим, ясно зарисовює же тота ґрупа виселєнцох з Войводини, орґанизована у рамикох РДСА, у тим ту далєким швеце будзе гордо и упарто чувац и ширић културу и традицию бачких и сримских Руснацох. (Текст Статута, руска и анґлийска верзия, як и текст цалей дискусиї на схадзки положени на веб сайт РДСА дзе го заинтересовани можу пречитац).

Так Дружтво у прешлим року мало вецей активносци котри у Звиту о роботи у 2000 року и спомнути:

Був орґанизовани, спрам шицкого, удатни **Жимски руски бал** у фебруаре 2000 року. Було то по першираз у Словенским доме и у власней орґанизациї. На балу були присутни вецей як 100 особи, була солидна вечера, музика по дзеки, прилаплїви цени напою, мини вистава ручних роботох та особа облєчена у рускей народней ношнї - то були лєм даєдни од елементох котри допринєсли же бизме здобули упечаток же бал був удатни.

Духовни живот членох нашей рускей заєднїци був запровадзовани през Служби Божи знагоди Велькей ноци и Крачунских шветох. Служел нам паноцец Мирослав Чайка зоз Торонта. Координатор у тей обласци то Михайло Будински.

Велики Руски пикник, 16-ти по шоре, отримани у рамикох Дня Канади у юлию мешацу на локациї Кристи озера при Хамилтону. На пикнику були присутни прейґ 110 особи – раз-два поєдзени тройо прашатка и єдно баранче котри даровали донаторе а то фамилиї Колбас, Сеґеди и Шимко, а прашатка од вчасного рана пекли и за конзумацию пририхтали Янко и Юлиян Рац. И того року на пикнику були запровадзовани и дружтвено-забавни активносци з котрима координовал Звонимир Чакан.

Єшеньски пикник, 8-ми по шоре, отримани у Вудстоку. Присутни коло 60 особи. И попри велького дижджу у вчасних пополадньових годзинох пикник був, до конца, удатни – було друженя, лапаня рибох, фодбала...

Нашо члени з Едмонтну орґанизовали дводньови пикник **Треци Едмонтнонски прадки** на котрих ше зишли и Руснаци зоз Саскачевану.

У обласци информативней дїялносци – видати **три числа Гласнїка**, отримує ше **веб сайт РДСА на Интернету** (тото кончи Гавриїл Колєсар), а концом рока приводзена ґу концу активносц на порушованю роботи **Радия РДСА на Интернету** (иницияторидеї Радия и оператор на нїм Славомир Олеяр з часточну помоцу Г. Колєсара) чий циль же би понукнул швижи тижньово информациї о тим цо ше слу-

Ґрупа учашнїкох Лєтнього руского пикника 2000 року

човало медзи Руснацами у швеце а шицко гарнироване зоз руску, русинску, лемковску и українску музику. **ТВ Нови Сад** обявела информациї о наших пикникох, о спортистови Ж. Колєсарови, а и новини **Руске слово** обявели даскельо написи о нас ту у Канади.

Отримовали зме **контакти зоз Старим крайом** през рижни змисти и активносци – окреме замеркованє уключованє наших членох до акциї призберованя средствох за друкованє книжки ***Руска ґимназия***. Назберани коло **850 ДЕМ** цо, за нашо условия, насправди красна сума (з того прейґ 300 ДЕМ сцигли зоз УСА).

Кед слово о контактох, наша делеґация була на Русинским пикнику у Питсбурґу 24 новембра 2000 року, а мали зме представнїка и на Кирбаю у Минхену (Нємецка). На вецей емаили зоз швета одвитованє и дати податки о РДСА и Руснацох вообще.

Идея у вязи **купованя нашей парцели**, фалата жеми котри би послужел за орґанизованє зиходзенє на пикники, на друженя през викенди та на формованє єдней нашей колониї котра би мала основни потреби задоволєни (вода, струя, телефон, кров, паркинґ итд.) и далєй интензивно присутна. Парцела котру зме були опатриц на сиверу од Киченера у медзичаше предата. Но, тримаме же и далєй треба робиц на твореню условийох за куповане парцели за такволани **РУСКИ ПАРК** дзе би ше ми, нашо дзеци и нашо унуки зиходзели и отримовали руску традицию на тих ту просторох. Нє вельо хиби же би ше назберало тельо добрей дзеки же би ше у тим подняцу и удало дацо зробиц. Прето за рочну схадку була порихтана и свойофайтова анкета у вязи тей теми котра помогнє у даьших крочайох по тим питаню.

Зишло ше нашо членство и на Колєсаровей свадзби у Брандфорду, на Кулским кирбаю у Будинскових, на отвераню ресторана Перепелькових у Торонту...

Порушана инициятива за **снованє подружнїци Дружтва у Саскачевану**, як и за одвитуюци вименки и дополнєня Статута РДСА та його реґистрацию при власцох.

Управни одбор (Юлин Сабадош, Яни Сеґеди, Михал Шимко, Славомир Олеяр и Гавриїл Колєсар) ше зишол три раз у цеку рока. У медзичаше члени УО координовали и радзели ше з телефоном и з емиалами кед ше зявело даяке питанє вязане за роботу РДСА. **Г. Колєсар**

Финансийни звит РДСА
За 2000 рок

Баланс на дзень 31 дец. 1999 року	**$ 3393.17**
Приходи у 2000 р.- по шицких основох	$ 4352.97
Розходи у 2000 р.- по шицких основох	$ 2660.75
Баланс з прешлого року	$ 1692.22
Баланс зоз 1999 року	$ 3393.17
Баланс	$ 5085.39
Уплата резервациї за лєтнї пикник	$ 150.00
Баланс РДСА 31 дец. 2000	**$ 4935.39**

Предлуженє з першого боку

VIII РУСКИ ЖИМСКИ БАЛ

Киченеру, варошу у котрим змесцена числена заєднїца войводянских Руснацох, надалєко чує.

Пробованє же би руски бал мал насправди и ознаки рускосци ше, голєм затераз, удава витвориц. На балу зме мали цаловечаршу триязичну конферансу (по руски, сербски и английски, дзе руска часц, розумлїво, превладовала), а водзели ю млади **Мая Сеґеди** и **Александар Колбас**. **Сандра Верешова** була облєчена до широких руских сукньох, билей блузни и прикладно зачесана а **Игор Олеяр**, котри вислуговал у бару (бул "чопнар") бул облєчени до широких билих ґачох и чарного лайбика. Оркестер, под руководством **Владислава Надьмитя**, одграл даскельо руски писниї, правда, кус менєй як прешлого року вироятно пре, з часци, нову поставу. Руски дух на балу означовал и герб РДСА котри за тоту нагоду виробела **Мелания Колбас** и то як конєчне, тирваце ришенє, и вон убудуце будзе провадзаци символ руских сходох у тей часци Онтария.

Сход на бал бул заказани од 6 годзин пополадню та надалєй, медзитим, у сали Словенского дружтва було живо уж од 5-ох понеже ше рихтало и виставу малюнкох и ручних роботох трох уметнїцох, членох РДСА, котри творя и ту, под канадским нєбом. Твори авторкох **Меланиї Колбасовей, Ксениї Чакан** и младей **Ивани Сабадош** прицаговали увагу шицким котри сциговали од 6 та по 7 годзин вечаром. Вистава мала и предайни характер и даскельо експонати до конца вечара постали власносц даєдних зоз госцох на балу.

Бар почал робиц кус после 6 годзин попладню и, дзекуюци вигодним ценом, векшина присутних уживала у Stock-у, Canadian Club-у а пар шмелших ше репели и до пахняцей шлївки. Тамаль, блїжей ґу 8 годзин вечар, на початку балскей вечери шицки

присутни ше помодлєли, водзени у молитви од **Михала Шимка**.

Вечера прешла, музика заграла и простор за танєц ше пополнєел за пар минути. Очиглядно же шицким прия, после длугих жимских мешацох препровадзених у роботи, дакус вистац и так, у швидким валцеру, або у степу, та у колу од котрого нєстава диханє... Стол за младих, поставени такой при музики, найрозтанцованши! Младеж перша и кед македонске оро двараз опаше салу, и кед ше вдери на чардаш... Полни су енергиї!

Музика на руским балу

У тей часци вечара, у єдним оддиху, фамилиї **Рускаї** з Хамилтону и **Колєсар** зоз Брандфорду пририхтали своєй мацери и баби **Дарини Колєсаровей** нєсподзиванє знагоди 75. родзеного дня. Фемка Рускаї родз. Колєсар, шицким знана Кети, вишла за микрофон и виповедла своєй мацери, у мено шицких єй найблїзших як и у мено фамилиї єй брата Мирка Колєсара, слово подзекованя за шицок мацерински труд, за вельку помоц коту мац Дарина шицким дава, за щиру любов ґу дзецом и унуком а виповедла и найкрасши жаданя мацери же би ище длуго, длуго була з нїма и уживала здрава и крипка до глїбокей старосци. Унуки придрилєли вельку торту зоз швичками и помогли баби Дарини же би их загашела а Владимир Вереш зашпивал “Многая и благая лїт” док цала сала стала на ногох. Зоз торту за родзени дзень були почасцени шицки у сали.

Нєодлуга потим почало предаванє купонох за рулет танєц. О кратки час ше вецей як 30 танєчни пари нашли на подиюмне преволани з боку др Нади Бесерминї котра ше самоиниципативно уключела до того бависка. После елиминацийох, у возбудзуюцим финишу, остала побиднїцка пара **Любица Ресиян - Владимир Колбас**. Любица освоєла красни кофимейкер а Владимир Колбас квалитетни виски. По законченю рулет танцу др Бесерминї виприповедала присутним о єй нащиви Кирбаю у Минхену (Нємецка) дзе ше дружела зоз нашима “ґастарбайтерами” и пренєсла їх поздрави шицким Руснацом у Канади.

Уж було пол ноци кед почало предаванє купонох за томболу на котрей були вецей як 20 награди обезпечени з боку РДСА алє и вецей спонзорох зоз шорох присутних. Перша награда була половка суми од предатих томболох, а на тото велї и пикираю док купую купони “по локец”. Коло годзини по пол ноци почало вицагованє томболох. Указало ше же, наприклад, Гербутово пошли аж зоз штирома наградами (специялно щешлїва пара того вечара), вельки кулен однєсол и того року, а хто би други кед нє Владимир Вереш (прешлого року пошол зоз бочком сланїни), були ту скрити, як награда, и варешки за схопного хлопа, а єден добитнїк любопитлїво одкруцал вельки пакет у форми ґитари же би на концу спознал же достал – метлу. У финишу, главну награду вечара обявел касир Дружтва Славомир Олеяр кед зведол шицки рахунки о предаваню, а вона виношела 172,5 долара. Нє требал вельо же би госц зоз Торонта **Пишта Шари** дзвигнул руку з купоном котри ґарантовал премию на томболи!

Ушлїдзели ище пар танци як коруна того вечара и вец, там уж после пол другей вноци, конференса подзековала шицким на присуствe и поволала их на **Дзевяти жимски бал у фебруаре 2002 року**.

СПОНЗОРЕ НА БАЛУ

З рока на рок єст вше вецей спонзорох за обезпечованє наградох котри ше додзелюю на Руским балу. Зоз задовольством можеме повесц же ше того року, як спонзоре, зявели фамилиї: **Шимково** (Сарния), **Олеярово** (Торонто), зоз Киченеру фамилиї **Колар, Чакан, Колбас** и **Сабадош** (Юлин). Пакети меду поряднє дарує **Янко Шовш** з Хамилтону а по першираз ше зявели з наградну вечеру и нови власнїки ресторана Марко Поло, **Перепельково**.

Дзекуєме найкрасше шицким дародавцом котри помогли же би НАШ бал був и богатши и красши!

VIII РУСКИ ЖИМСКИ БАЛ

НОВИ ПРИЯТЕЛЄ МЕДЗИ НАМИ

Нови швет, нови можлівосци

Сцигол нам ище єден Руснак: **Янко Рускаї**, Керестурец за место биваня у Канади вибрал себе Саскатун. Драга го приведла тадзи понайвецей пре добрих пайташох, Меланк и Кирила Мудрових, хторих упознал у Крижевцох.

Янко млади челєднїк, лєм тельо же закончел висшу лєсарску школу. Фаховосц му у защити чловекового штредку, або точнєйше, старосц о животинским швеце у лєсох. Понеже го през школованє найвецей интересовало як мож зачувац сарнї, Янко ма добру нагоду указац ше на тим планя ту у Саскатчеванє дзе по лєсох єст надосц єленї, а тиж ше вше вецей розвива хованє єдней файти єленьох на фарми, так як домашнї животинї.

Вше бул добри школяр, та кед му родичи зоз Керестура прешли бивац до Крижевцох, Янко ше зоз сримскомитровацкей штреднєй школи преписал до школи у Любляни у Слковениї. Указал ше же зна и може, та му його професоре вше були на помоци: достал роботу у лабораториї, робел на радию, ма добри препоруки...

Нормалне, велїм придзе на розум питанє прецо Янко вибрал Канаду. Вон гвари же кед би словенацка политика доставаня гражданства була дакус благша (треба буц у Словениї полни дзешец роки, треба мац сталну роботу...), вон би остал там, алє Канада понука лєпши условия. Очиглядне же Канада то и заньго нови швет, алє и швет нових можлївосцох. Тераз му остава опредзелїц ше же чи почац дацо робиц и попри того студирац, або робиц и причекац дакус, та ше розпатриц кадзи далєй. У каждим случаю, видно же Янко зна нацо пришол, ма свойо видзенє власней будучносци, зна преценїц свойо можлївосци и условия у яких ше находзи, а то добре, бо лєм тот хто твардо станє на власни ноги, дзешка и докрача, а тот хто у думкох жиє, тому ше сни найчастейше нєвипольнюю. **Лю. М.**

Пред самим Новим 2001 роком, точнєйше 29 децембра 2000 року, до Ки ченеру сцигли члени фамилиї Молнар зоз Вербасу. **Владимир Молнар**, його супруга **Миряна** и дзивки **Єлена** (16) и **Андреа** (12) кратши час бивали у Надьових а потим ше виселєли до квартелю. Владимир, иншак у Югославиї вельорочни роботнїк на гайзибанох, дал и ту молбу за роботу до державней желєзнїци, а у медзичаше нашол дочасову роботу. Єлена тераз у 11 класи стреднєй школи, а Андреа у седмей класи основней школи. Обидва дзивчата добри каратисткинї и порядньє тренираю у Киченеру и Мисисаги. (Г. Колєсар)

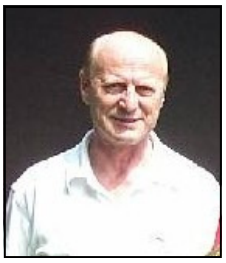
У цеку марца мешаца зоз Миклошевцох до Едмонтну припутовала панї **Любица Чордаш**. После длугшого часу и сцерпезлївого чеканя панї Любица конєчно вєдно зоз своїма найблїзшима, зоз членами фамилиї Думич: зоз дзивку Снежану, жецом Владом и двома унуками – **Валентином** и **Александром.** (В. Рац-Сини)

Пред самим заключеньом ГЛАСНЇКА до Киченеру сцигли и члени фамилиї Чапко зоз Руского Керестура. **Юлиян** и **Люпка Чапко** и їх син **Никола** 24 марца припутовали после трирочного чеканя за документами. Змесцени су у Рацових, у фамилиї Люпковей шестри. Интересантне же 24 марца Юлинови бул и родзени дзень так же, убудуце, рочнїци пребуваня у Канади будзе заокружовац на свой родзени дзень. Красни дарунок за родзени дзень, нєт цо! (Г.К.)

Шицким новим приятельом жадаме вельо успиху у новим швеце!

ПОЧАЛ З РОБОТУ РУСКИ РАДИО РДСА НА ИНТЕРНЕТУ

Шицки людзе шицко знаю – мудросц швета на Интернету!

Славомир Олеяр

Нїгда по тераз у историї нє було можлїве так швидко достац информацию, ступиц до контакту, або черац думаня з другима людзми як цо то нєшка з помоцу Интернета. Знанє и мудросц цалого чловечества повязани до єдней мрежи з огромним числом податкох до хторих ше каждодньово ище вше доклада. Практично нєт питаня од звичайного по фахове на хторе ше на Интернету нє може найсц одвит. Кед же вас интересує яки єдла варя Ескими, лєм пойдзеце на сайт http://SOAR.Berkeley.EDU/recipes и там найдзеце вецей як 70.000 рецепти зоз шицких крайох швета. Кед же сцеце препатриц и найсц дацо у енциклопедийох, лєм оддуркаце слово “encyclopedia” и о хвильку будзеце препатрац Енциклопедию Британику, Ла Русо,

→

Колумбия Енциклопедию...

Кед же сцеце дознац цо єст на Интернету написане о Руснацох... Е, ту уж будзеце мац кус проблему, бо за цалосну информацию, як ключни слова мушице хасновац шицки мена з хторима ше сами або нас други з нїма наволую (Rutheni, Ruteni, Rutenes, Rusyni, Rusini, Rusnaci, Karpato Rusini, Lemki, Malorusi, Uhrorusi...). Робота кус чежша, алє найдзеце таки информациї о нас за яки сце анї нє думали же постоя и хтори по тераз були доступни лєм дзепоєдним фаховцом. Тераз то шицко ту, одразу пред нами и доступне практично каждому. Праве пре таки нєограничени можлївосци и вельку виложеносц ґу явносци на цалей жемовей кулї, способ викладаня и файта информацийох о нас Руснацох на Интернету барз значни бо прейґ нїх други доставаю слику и знанє о нас.

- ***Цо може повесц о присуство Руснацох на Интернету у поровнаню зоз другима?***

- И ми Руснаци нєшка уж нє заоставаме за шветом. Веб сайт Руснацох у Австралиї и веб сайт РДСА (Руского Дружтва Сиверней Америки), маю уж за собу дворочне искуство. Ту и сайт о Дюрдьове, Керестуре, Основней школи и Ґимназиї "Петро Кузмяк", веб сайт НВУ "Руске слово"…Тиж так єст вше вецей особни представяня на веб-бокох дзе поєдинци бешедую о себе. Мойо закладаня иду у напряме же би ше информациї преплєтали, надовязовали, же би зме о себе, алє нє лєм ми Руснаци, алє шицки, без огляду як ше наволуєме и на яких язикох бешедуєме – вецей знали, та ше озда баржей и будземе розумиц.

Медзитим, найвецей цо збунює людзох кед ше на Интернету стретню з нами, то – нашо мено и треба досц труду обяшнїц же Русини (у латинизованей форми "Rutheni") найстарше нашо мено, чийо коренї може шлїдзиц глїбоко до самих початкох европскей писаней историї. Русини и оформели свою першу державу Київску Русь як державу Русинох (подобно як цо Сербия – то держава Сербох, Македония – Македонцох, а Хелада (Греческа) – держава Хеленох (Грекох) итд). У прешлосци, держави добивали мена по людзох хтори їх оформели, а нє людзе по державох, так же можеме повесц же Русь то держава Русинох хтори єй дали мено по себе. Треба тиж обяшнїц же Лемки лєм територийна назва Русинох заходних крайох Карпатох, же Руснаци наша назва за себе кед бешедуєме по руски , же зме шицки єден народ (пре пановане цудзинцох над териториями на котрих зме жили, векшина истого народу ше национално препородзела и вжала мено Українци, а ми остали зоз стару назву), односно же зме шицки були Rusyni и же зме у основи єден народ. Окрем того, на Интернету єст вше вецей руски сайти, алє су тематски локалнохо характеру и ориєнтовани лєм на Руснацох зоз одредзеного штредку. Найдзеце прекрасни сайти о Лемкох, о Карпато-Русинох, Руснацох, алє анї єден хтори заєднїцки за шицких. На Интернету ше як и у живоце тримаме розщипано, а то наисце збунює нє лєм "страних" алє дакеди и нас сами.

- ***Историйне нашлїдство за нас барз боляце. Остали зме сторочями огрaдзени зоз державнима границами и так зме и ше формовали. Нашо мена Лемки, Руснаки, Русняци,Словяки, Цотаки, Русини, Угро-Руси, Русини–Українци,Українци, Закарпатски Українци, Карпато-Русини… Добре ше розумиме медзи собу, а цо нас по Вашим думаню вяже, обєдинює?***

- Гоч зме просторно роздзелєни медзи рижнима державами а час зробел свойо же нам аж и язик поступно претопени до вецей язикох и диялектох, заш лєм маме живи заєднїцки нїтки медзи хторима єдна з найкрасших то - писня. У наших писньох як же би час бул зауставени а чувства виками конзервовани и нїч нас баржей як писня нє може приблїжиц ґу нашим предком. Исту жалосц, боль або радосц чувствовали нашо прадїдове як и ми нєшка слухаюци исти писнї яки и вони шпивали. Исте дожице, исти чувства у заєднїцкей писнї маю зачувани и Лемки и Руснаци и Українци. За писнї ше може повесц же су феномен хтори нас моцно повязує през час з нашима предками и през простор з нашима братами.

Маюци тото на розуме, почал сом з пририхтованьом веб-сайту о руских народних писньох, а як основа ми послужела книжка "Наша писня" автора Онуфрий Тимка. У книжки дати основни ноти як и цали текст, та хаснуюци одвитуюци софтвер и скенер, було можливе на єден веб-бок положиц знїмок нотох, текст писнї и ґомбичку хтора активовала основну мелодию, так же нащивитель сайту мал нагоду источасно слухац мелодию, читац текст и провадзиц ноти

Ефекти такого мултимедиялного представяня були нєсподзивани. Єдна панї з Америки, по походзеню Рускиня зоз Словацкей, писала же єй оцец такой препознал мелодиї и на основи нотох одграл єй даскельо писнї хтори уж и сам почал забувац.

- ***То най так повем, було Вашо "рачкованє" на Интернету.***

Правда, з часом, таки способ представяня писньох постал "цесни" и нєатрактивни за нащивительох сайту. Дошол сом до аудио и видео касетох зоз нашима писнями хтори ше медзи виселєнцами чуваю, слухаю и презнїмую як драгоциносц, а у медзичаше интернет технологиа досцигла таки уровень же ше знїмки писньох уж

могли положиц на веб-сайт и слухац єден по єден. Нащивителє тераз могли уживац у знїмкох шпиванкох по своїм вибору. Вєдно з аудио, положени и даскельо видео знїмки танцох и писньох, медзитим, по тераз існуюца технїка нє дава задоволюючи квалитет и знїмки випатраю нєсинхронизовани зоз гласом. Можлїв**о**сц мултимедиялного приказованя на интернету барз прицагуюца и єдноставно ше нє мож застановиц и огранїчиц на хасновањє лєм єдного його аспекту: вше єст ище єден крочай напредок хтори ше може направиц и збогациц нє лєм змист сайту алє и нащивительово дожице наших досягок у култури. Так ше зявела и перша комплетна книжка на интернету написана на язику югославянских Руснацох: историйна поема-хронїка "Надія под цудзим нєбом" автора Мирона Жироша хтора у нєзвичайней форми, на кондензовани способ дава прегляд нашей историї

Пошвидко, на сайту ше нашли и поезия, поезия за дзеци, представени виданя Заводу за видаванє учебнїкох, нашо народни приповедки, як и цали емисиї радио Нового Саду зоз циклусу "Давно, давно то було" дзе ше знова могло слухац о руских свадзбох, о керестурских кирбайох, о Дюрдьове, Керестуре… Праве богатство на єдним месце.

- ***Кажди сайт, на свой способ база податкох, база информоцийох. Яки сце себе поставели нови задаток и цо сце далєй пририхтовали? На чим тераз робице?***

З часом, на сайту ше нашла и перша вистава Клуба подобових уметнїкох, цо роби при Дружтву за руски язик, литературу и културу, вистава малярки Жанни Ердельовей з Петровцох, Катарини Владимировей зоз Мученю з Мадярскей... Тиж, на сайту мож найсц прейґ 200 аудио знїмки наших писньох, вецей видео-знїмки та аж и цали емисиї як наприклад "Преклятство Косцелїска". Проблем лєм дзе и як дойсц до знїмкох. Велї нашо людзе ми помогли у тим и наздавам ше же у будучносци будземе ище лєпше сотрудзовац.

Шлїдуюци крочай бул ище комплекснєйши: поставиц першу руску интернет радио-ТВ станїцу на хторей би нащивителє, як на "правим" радию и ТВ-у, могли слухац интервюи, писнї, вести, та и опатриц о подіїйох медзи Руснацами.

Радио програма успишно емитована у септембру 2000-го року и од теди, каждей нєдзелї пополадню та по пондзелок пополадню (48 годзини), нащивителє можу слухац бешедни емисиї о подіїйох медзи Руснацами и у вязи нїх, на адреси: http://24.43.154.13, а роботнима днями, на про-грами наша народна музика по 24 годзини на дзень.

Улогу орґанизатора радия окончує Руске Дружтво Сиверней Америки (РДСА), а прилоги за емисиї нам сцигую насампредз зоз "Руского слова", християнского часопису "Дзвони" и поєдинцох од хторих найактивнєйши панове Мирон Жирош зоз Мадярскей и Любомир Медєши зоз Канади.

Поволуєме и шицких других же би зоз своїма писанима прилогами збогацели змист радио емисийох и помогли лєпшому информованю о Руснацох и цо лєпшому представяню нашей култури на Интернету - пред шветом.

- ***Яки емисиї будзе емитовац тот Радио, кеди ше их годно слухац, на яким язику буду емитовани?***

По своїм концепту од самого початку, Радио РДСА будзе отворени и доступни каждому хто сце шлєбодно винєсц свойо думанє, обявиц вистку або послац прилог. Єдини "филтер" то становиско же ше нє буду емитовац нїчийо прилоги у хторих ше поволує на мержню по гоч якей основи (поготов по вирскей, националней або расней), а процивставени думаня, розлични погляди и толкованя, то нормални зявеня и медзи вельо компактнєйшима народами як цо то Руснаци и таки прилоги буду дзечнє обявйовани под условийом же ше при тому почитує становиско и морални интеґритет "процивного" боку.

Прилоги би начално требали буц емитовани на шицких руских язикох и диялектох так як их добиєме без медзисобного прекладаня окрем на анґлийски язик, бо нєзабудзце же язик Интернету то – анґлийски, а єст и вельо Руснацох у З.А.Д хтори други язик уж анї нє знаю. Затераз основни проблем – то читанє текстох на їх ориґиналним язику / диялекту бо потерашнї спикере, окрем язика югославянских Руснацох и кус анґлийского, нє знаю добре други русински язики.

Така обще-руска платформа Радия би мала помогнуц Руснацом медзисобно ше лєпше упознац, розумиц, дознац вецей єдни о других и презентовац на Интернету информациї о нашому народу хтори ма и ище вше охабя свойо шлїди у европскей цивилизациї.

Швет треба же би знал о нас.

Славомир Олеяр
Питаня поставел: **Мирон Жирош**

ВИСТИ З РОБОТИ РДСА
Саскатун

РОБОТА З ДЗЕЦМИ

Од януара мешаца того року руски дзеци у Саскатунє маю годзини руского язика. Учи их **Мая Мудри-Бартон**. Годзини руского язика трима раз до тижня, соботами. Дзеци уча правилно вигваряц, писац и читац по руски, а през ученє язика здобуваю знанє тиж так о нашей култури и прешлосци.

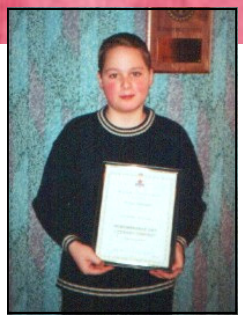
Мая замерковала же нашо руски дзеци, под моцним плївом английского, а тоти цо ходза до Украïнскей католїцкей школи, и под плївом украïнского язика, чисто нєвигваряю дзепоєни руски гласи. Тиж так, дзепоєдним чежко читац по руски (гоч знаю читац по украïнски), бо нє звикли, а єст и таких цо нє знаю руску азбуку. Шицко вєдно виходзи, же наисце був час помогнуц нашим дзецом да и по язику останю Руснаци. Мая ше такой здушнє лапела до тей безплатней, алє шицким нам барз хасновитей роботи.

Руски дзеци у Саскатунє потераз орґанизовано збогацовали свой мацерински язик лєм през бавенє забавох. Указало ше же маю дзеку научиц задани текст и одбавиц поставени улоги, гоч им дзепоєдни руски слова и назви цалком нєпознати. За Нови рок по першираз публики читали и поезию по руски. З єдним словом, при наших дзецох єст дзеки и треба зоз нїма робиц, бо у процивним, час зроби свойо: дзеци нам останю Руснаци лєм по здогадованю. Лю. М.

Едмонтон

НАГРАДА ЗА БОРИСА ПАПУҐУ

У новембре прешлого року Royal Canadian Legion розписал конкурс на тему “Remembrance Day”. Конкурс був розпослати до шицких школох у Едмонтону и околних местох и у нїм вжали учасц даскельо дзешатки тисячи школяре од першей по дванасту класу. Роботи могло дац у трох катеґорийох: могло ше написац есей, писньочку або нарайзовац постер на задату тему.

После длугшого часу комисия вибрала найуспишнєйши роботи и 20 януара того року були додзелєни награди и дипломи 12 школяром. Єден з наградзених був и **Борис Папуґа** котри освоєл друге место у другей катеґориї, за написани есей.

Борис школяр пиятей класи и ходзи до Французкей школи “Marie Poburan” у Ст. Алберту. То место сиверно од Едмонтна дзе жию два руски фамилиї.

Киченер

У ДУХУ ТРАДИЦИЇ

Крачун и Крачунски швета у Киченеру ше славя и означую на традицийни способ. Кажда руска фамилия ше трудзи мац шицко цо мали и нашо стари, од оквеценого крачуна, зашатого житка, прейґ традицийней смачней риби на Вилїю вечар, бобалькох, колачох, тортох и лакоткох, та по чеканє и “виплацанє” шпивачох.

Медзитим, жадаме указац на єдну фамилию, односно на єй членох котри у тим пошли кус далєй. Слово о членох фамилиї Верешових, по походзеню зоз Миклошевцох. Дзивка Сандра, син Александар и їх оцец Владо каждого року, у складзе зоз традициї и найкрасшима рускима обичаями, ходза по шпиваню и винчованю. И нє лєм то, вони на Вилїю нащивя скоро кажде руске обисце у Киченеру, крашнє одшпиваю, оцец Владо провадзи младших на гармоники, пошедза, поприповедаю и - иду далєй. Праве так як цо то було давно, давно кед и Владо Вереш а и ми, кус старши, були лєм дзеци и таки исти обичаї учели и научели. Цо вецей, шицки вони тримаю строги пост и такповесц нїґдзе нїч до устох нє положа алє - чесц жадаю каждому дац! Скоро до пол ноци тирва їх нащивйованє руским обисцом у Киченару, а од пол ноци ше вше найдзе даяке дружтво у їх обисцу коло прашатка, доброго винка и у приповедкох до позно вноци.

Най бисце, Верешово, затримали таки обичай ище длуго, длуго, та и на других го прешурели! Г. К.

КИРБАЙ У БУДИНСКОВИХ

Иншаку файту традициї трудза ше тримац, у тим ту новим швеце, Михайло и Йозефина Будинсково. По походзеню Керестурци, вони велїї роки жили у Кули дзе обидвойо робели и мали власну хижу. Там и почали тримац и означовац кулски Кирбай. З преселєньом до Киченеру вони, пред пар роками, обновели тоту файту традициї: у новембре, нєдзеля по Йосафатови, вони заволаю до свойого обисца свойо родзини и блїзших приятельох и вигосца их як то на Кирбай и припада. Прешлого року газдиня Йоска Будински наполнєла 50 роки та то була нагода означиц и тот нєкаждодньови родзени дзень. Так, можеме повесц, тоти сходи то и нагода же би ше часц наших Руснацох, и на таки способ, дружела и моцнєла свою руску заєднїцу у тей часци Онтария.

На фотки на остатнїм боку видзиме женску часц присутних на Кирбаю котра ше дала “вимальовац” Миркови Колєсарови на його диґитални фотоапарат док хлопи дзешка на боку бистрели политику и палєночку та за таке нє мали кеди.

НА ТЕМУ:

СЛИКИ З ДАВНЕЙ АМЕРИКИ

На слики **Цилика Палей** родз. **Папуга** и єй супруг **Грицо Палей** 1967 року. Вони стоя при новому авту Oldsmobile-у котри теди коштал $ 5000 а, наприклад, хижи котри видно за нїма коштали теди од 12-14000 долари капиталу. Зоз шицкого виходзи же, у тедишнї час, авта були драгши як нєшка и нє могол их кажде мац. Вецей о нини Цили, єй животней драги, и о фамилиї Палей дознаце з окремного напису у идуцим чишлє нашого Гласнїку.

ДУХОВНИ ЖИВОТ

ПРЕД ВЕЛЬКОНОЦНУ СЛУЖБУ БОЖУ У КИЧЕНЕРУ

И НЄ ЗАБУДЗ ПОМОДЛЇЦ ШЕ!

Тота длуга и тварда канадска жима, яку ище вше маме, здогадала ме на давни жими мойого дзецинства кед сом преходзел през єден з найкрасших периодох мойого живота. Велї ше з нас, приселєнцох до Канади, здогадую жимох позних пейдзешатих. Було вельо шнїгу, правели зме гори з нього, корчоляли зме ше до цмей ноци на керестурских долїнох, вишали ше на санки и дзекеди достали и зоз чмиґовом, оруцовали зме ше...

После таких дожицох сом спал глїбоко, спал сом з найсладшим сном кед сом, паметам, през сон чул цихе жубротанє. Дакус сом умирел диханє и послухал. Похопел сом же ше оцец у полуцмоти облєка и вигваря полугласно свою раншу молитву. Мац уж робела по вонку перши ранши роботи. Я ше обрацел на други бок и прелужел сом дримац. Нєодлуга оцец закончел облєканє и молитву та вишол зоз хижи. Нє знам точно о яки час мац вошла нука. Почувствовал сом єй нїжне дотхнуце на глави и отворел очи. Збачел сом єй вше нашмеяну твар: “Закри ше добре бо будзем луфтирац хижу!” Позакривала ме добре зоз перинку, а вец отворела нащечар хижи облаки и дзвери до приклєта. Гоч ми тото було познате, заш лєм ме нєсподзивано заплюснул жимни воздух звонка. Я ше щупел ище баржей под перинку и почал роздумовац о оцовей раншей молитви.

Кажди його дзень починал и закончовал ше зоз молитву. А його днї нє були лєгки. Робел кажди дзень вельо и длуго. Чи тоти молитви помагали же би витримал тоти каждодньови роботи и обтерхованя? Директни одвит на тото питанє сом од нього нїгда нє дознал. Чи му було лєгчейше кресац з балту по твардим древе у мигелю кажди дзень, кед ше помодлєл? Наисце нє знам. Алє знам же то робел нєпреривно за вецей як пейдзешат роки свойого роботного вику, а и познєйше. Того рана сом тото ище нє знал. Питаня ше роєли док ме мац нє прервала:”Заверам облаки и дзвери, а ти ставай и облєкай ше. Пойдзеш закончиц топенє до пеца. И нє забудз помодлїц ше!”

НАШ РУСНАК НА ЧОЛЄ МУКАЧЕВСКОГО ВЛАДИЧЕСТВА

МОНСИНЬОР ДЖУДЖАР НА НОВЕЙ ДЛУЖНОСЦИ

Нєдавно до нас дошла вистка же Святи Отец у Ватиканє за нового Мукачевского владику пошвецел Монсиньора **Дюру Джуджара**, нашого Руснака зоз Бачки. Монсиньор Джудяр походзи зоз Дюрдьова, а як священїк найвекшу часц живота препровадзел на служби у Ватиканє.

Ми, Руснаци по походзеню зоз Бачки и Сриму, можеме ше цешиц же ище єден син нашого народу досцигол до такей велькей чесци.

Тераз єст пейцох владикох хтори по походзеню войводянски Руснаци: **Славомир Микловш**, Крижевски владика, **Йоаким Гербут**, Скопски владика, **Дюра Джуджар**, Мукачевски владика, а двоме пензионовани, **Йоаким Сеґеди** у Заґребе и **Авґустин Горняк** у Лондонє.

Тих мацериних слово ше и нєшка здогадуєм. Нєшка, кед зме пред Вельку Ноцу и кед шицких поволуєме на Службу Божу у Українскей Католїцкей церкви, 131 Victoria St. S , Kitchener. Служба будзе на нєдзелю 15 априла 2001 року з початком на 2 годзин пополадню, а будзе ю служиц оцец Мирослав Чайка.

Наисце, нє забудзме присц голєм на тот дзень до церкви.Присц и помодлїц ше же бизме лєгчейше витримали шицки обтерхованя и шицки вимоги. Же би ше нашо плани нє вияловели, же би наша воля нє слабела, же би зме мали порозуменя за своїх наймилших, за приятельох, за самих себе.

Прето ише раз: Нє забудзце присц и помодлїц ше!

IN MEMORIAM

О. ЛЮБОМИР РАМАЧ

(1927 – 2001)

Нагло, пре проблеми зоз шерцом, 23 фебруара умар паноцец Любомир Рамач. Парастос и Панахиду му одслужели нашо паноцове, Владимир Мудри, парох Сакатунски и Янко Колошняї, парох Нортбатлефордски.

Отец Любомир Рамач народзени у Руским Керестуре 13 августа 1927 року и пожил 74 роки. За священїка го пошвецел Гавриїл Букатка, надвладика, администратор Крижевского владичества, 1954 року. Од пошвецаня та по 1973 рок службовал у Югославиї, а 1973 року о. Рамач премесцени на службу до Канади дзе служел у Українскей католїцкей церкви у провинциї Саскачеван по 1992 рок, кед пошол до пензиї. По пензионованю за место пребуваня себе вибрал прекрасне месточко Пентинктон у Британскей Колумбиї, дзе и умар.

У своїм тестаменту виражел жаданє же би ше го поховало у родзеним месце, у Керестуре и тото му жаданє будзе и сполнєте.

† ВИЧНАЯ МУ ПАМЯТ! †

ЗАПИСИ О РУСНАЦОХ У КАНАДИ

СТО РОКИ ЖИВОТА АНИ МАЛАЦКО

СТОРОЧНА ЖИВОТНА ДРАГА НИНИ ГАНЇ

Пише: **Михайло Будински**

Маме нєзвичайну нагоду повинчовац єдней особи полни сто роки живота. Кед же тота особа ище и наша краянка, Рускиня, вец нашо возбудзенє вшелїяк будзе ище векше. Слово о пані **Ани МАЛАЦКО** народзеней Русковски, лєбо Mrs Malacko як ю шицки, цо ю познаю, волаю ту у Хамилтону, у Онтарию.

Животна приповедка нини Ганї почала давного 27 марца 1901 року у Руским Керестуре. Народзела ше у худобней алє вредней Рускайовей фамилиї як друге дзецко. Уж на 17 роки, 1918, ше одала за Миколу Малацка котри виучел за колєсара. Року 1920 ше им родзела дзивка **Амалка** а 1922 року син **Яков**. Майстор Микола робел рермесло алє ше з тим нє задовольовал. Надумал пойсц до швета.

Року 1927 шеднул на ладю и застановел ше аж у Канади. Робел чежки роботи по цалей Канади, шпоровал ялє у тот час ше нє шмело посилац пенєжи своїм до краю, помогнуц своєй фамилиї. А за тот час млада андя Ганя робела барз чежко же би претримала двойо дзеци и стару мацер. Помоци з Канади нє було а жиц ше мушело. Конєчно, 1933 року бачи Микола ше враца дому алє ‘лєм до нащиви. Принєсол пенєжка и нєодлуга ше врацел робиц до далєкого краю. На щесце, о єден час ше могло посилац пенєжи и по пошти дому та андї Ганї одлєгчало.

Дзеци росли та и виросли за одаванку и за женїдбу. Амалка ше одала ище пред другу шветову войну а Яков ше оженєл по самей войни. Андя Ганя нєодлуга постала баба. Перше дзивка Амалка достала дзивку та сина а вец ше синови Яковови народзели два дзивчата.

Микола вецей нє приходзел з Канади алє писал и посилал доларки. Року 1948 достал добру

роботу у Хамилтону та ше ту длужей затримал. Почали и догварки о одходзе прейґ океану же би ше фамилия обєдинєла. Конєчно, у октобре 1952 року баба Ганя одходзи до Канади зоз дзивку Амалку и єй дзецми. Такой о мешац син Яков зоз цалу фамилию тиж одходзи на ладї до Канади. После 19 рокох шицкиознова були вєдно.

Змесцели ше у хижи котру бачи (тераз уж и дїдо) Микола у медзичаше купел. Хамилтон вельки индустрийни варош у южней часци провинциї Онтарио, нєдалєко од границ зоз ЗАД. У тим вельким варошу ше живот за нину Ганю пременєл з основи. Тераз нє мушела робиц з конопу, нє мушела исц одберац на польо, робиц чежко при машини у тлачидби, нє мушела робиц велї други чежки роботи же би обезпечела егзистенцию. Бачи Микола добре зарабял за обидвоїх. Нєодлуга, дзивка Амала зоз дзецми одходзи жиц самостойно та у хижи остали бачи Микола, нина Ганя и син Яков зоз його фамилию. Так вони вєдно жили вецей як 20 роки. Вец бачи Микола купел другу хижу у котрей предлужели жиц вєдно зоз супругу Ганю. Кед наполнєли 65 роки живота достали пензию од держави и живот рушел по мирней драги далєй. Бачи Микола пожадал видзиц родими край та 1969 року пошол, после длугшого часу, до нащиви. Нина Ганя нє мала дзеку. Цошка ю нє цагало видзиц тоту ровнїну на котрей ше тельо натрапела у младосци. Як кед би нє сцела, под час нащиви, знова ше

Нина Ана Малацко, зоз дзивку Амалку и сином Яковом на преслави 100-рочнїци

здогадац тей биди котру так длуго церпела и котрей ше курталїшела з одходом до Канади. И наисце - нїґда вецей нє пожадала видзиц родзени край.

Бачи Микола умар 1979 року а нина Ганя остала и далєй сама жиц у хижи. Вецей як 10 роки ше сама обходзела. А вец ґу нєй пришла дзивка Амала та так вєдно провадзели живот до пред роком. А вец, вєдно зоз своїма дзецми хижу предали та ше змесцела до дому за пензионерох дзе и нєшка жиє.

Нєдзельного пополадня, 25 марца, у спомнутим доме преславела нина Ганя зоз своїма наймилшима, зоз приятелями и познатима, свой 100-ти родзени дзень. Було крашнє порихтане шицко цо и припада за таку преславу: оквецена сала зоз пригоднима надписами, балони, фотоґрафиї зоз скорейших и новших часох нини Ганї и єй фамилиї а на окремним паноу були виложени винчованки за єй родзени дзень од шлїдующих особох: Jean Chretien – Prime Minister of Canada, Mike Haris – Premier of Ontario, Adriane Clark – Guverner General of Canada, Hilary Weston – The Lieutenant of Ontario, як и од визначних особох зоз места Stoney Creek дзе нина Ганя пребува (место при самим Хамилтону).

На столє була поставена слана закуска а потим ше могло засладзиц зоз рижнима тортами и колачами. Ту були и рижни файти ошвижующих напойох, кафа и чай. Зоз касетофона ше чула циха руска музика. Зменьовали ше шпиванки: Ей, нє видно тот мой валал, Браца Русини, Амерички мен и други. Кед ше позходзели шицки, почала преслава зоз святочну торту на котрей горели три швичочки у форми числа 100. Лєм кед бисце видзели як нина Ганя задула и шицки три ше одразу загашели! Зашпивали зме традицийну шпиванку “Happy Birthday To You”, як и нашу “Многая лїт“. А вец почало фотоґрафованє котре потирвало а то анї нє чудне бо нина од своїх двоїх дзецох ма 6 унуки, 13 прауноки и 7 чукунуноки. Було обачлїве вельке возбудзенє на нини Ганї. Як гварела, нє обчековала таке вельке число людзох на єй родзеним дню.

А живот, гварела, прелєцел як з витром. Як вчера кед би було кед дзвигала свойо двойо дзеци у краю, кед чеккала вистки од мужа зоз Канади, кед ше селєла до далєкого и нєпознатого краю. А телї роки прешли. Нє банує нина Ганя за нїма. Натрапела ше на початку малженского живота алє ше здогадує и красшого периоду у живоце кед було вельо лєгчейше и кед нє думала же як наютре прежиє. Тераз, кед є свидома же преши полни 100 роки єй живота, гвари же себе нїґда нє подумала же так длуго будзе жиц. А видно же є щешлїва док ше нашмеяна припатра на своїх праунукох и чукунунукох котри ше бавя коло єй ногох.

Най би вам був щешлїви родзени дзень, нино Ганьо!

На многая и благая лїта!

АЛБЕРТА

РУСКИ “VOYAGEUR”

Пишу:
Любомир МЕДЄШИ
Амалия ДУДАШ

Дюра Папуґа, перши бачко-сримски Руснак у Едмонтонє, Алберта (висликоване 1940. року)

История Канади твардо повязана зоз Европянами, тима першима, хтори, вочи опасносцом нового швета, одкривали красоти и богатства предїлох теди далєкого сиверу. Путовали вони по цалком водових драгох, з востоку на заход, од дакус безпечнєйшого Квебеку на Атлантику, та вше далєй и далєй, аж по саме цалком нєпознате побрежє Пацифика. Ишли напредок як шашка, травово конїки: лєм цо збудовали хижочку у штред дзивини дзе буду од домашнього жительства, од Индиянцох, одкупйовац животиньски скори, такой нєстримано рушали далєй. И кед ше врацели назад, ґу своїм до Квебеку, длуго мировац нє могли, алє пофришко им путованє знова вошло до глави. Пре тоти їх путованя, з хторима ше, крочай по крочай, родзела Канада, наволани су “voyageurs”.

З правом ше и ми, Бачко-сримски Руснаци, можеме опитац, чи и ми маме такого “voyageur”-а. Чи и ми маме такого цо керчел канадску дзивину же би ше родзело нове канадске жито.

Вироятно же нєт таких Руснацох цо були медзи тима першучкима, першима приселєнцами. То спочатку лєм Французи и Анґлийци, а з часци и Шпаньолци, мали причину прецо вдериц свой корень до нового швета. Медзитим, на початку двацетого вика, кед Канади требало вше вецей нових людзох, тадзи рушели и дзепоєдни одважни Руснаци. Хто був перши нє знаме. Було би добре дознац, бо вше то єст же хтошка був тот предняк цо другим преправел драгу.

По приповеданю дознаваме же єден з таких одважних, єден з перших Руснацох у Канади, був **Дюра Папуґа**. Народзел ше 1898 року у Коцуре у Бачки, а умар на 90 роки старосци у Едмонтонє у Алберти. До Канади ше вибрал 1929 року.

Путовал зоз вецей рускима младима хлопами, алє їх мена уж нїхто вецей нєзна. Зна ше лєм же тота ґрупа на гайзибану одпутовала до Марселю у Францускей. Там руски млади хлопи були роздзелєни на два ладї. Єдна з тих ладьох нїґда нє сцигла по Канаду. Зачирела ше на штред Антлантика. З другей ладї, кед сцигли до Монтреалу у Квебеку, далєй на Заход зоз Дюром Папуґом вєдно рушели якиш **Вадаски, Киш и Кереґярта**. Найвироятнєйше же путовали на гайзибанє.

През тоту далєку драгу, дзешка у штред Саскачевана, Киш надумал же далєй нє пойдзе. Дознал ше же ту може достац тельо жеми, кельо сам викерчи од лєса. Руска жажда мац свой грунт нє дала му мира. Дармо го Дюра пробовал прешвечиц же жем карми чловека, алє го и знїщує, бо хто раз почувствує пах з власней оранїни, отамаль ше нє руша аж до шмерци. Гваря же так було и зоз тим Кишовим: керчел лєс, керчел, покля го моц нє видала. Людзе го нашли мертвого на викерченїску зоз шекеру у рукох.

Папуґа, Вадаски и Кереґярта сцигли до Едмонтону у Алберти. Випатра же ше Вадаски о даяки час врацел до Коцура. Кереґярта нєнадано умар после вецей рокох, вироятно забановани пре младу фамилию зохабену у старим краю.

У Едмонтонє зоз Дюром Папуґом був и Михал Пап зоз Шиду. Дагдзе пред Другу шветову войну вон ше з Канади врацел и у Шидзе отворел байберню под назву “Код Американца”. Нє барз му то добре ишло, та ше пошвидко врацел до Едмонтону. По його шмерци, адвокат послал Паповей дзивки одредзену суму доларох цо єй оцец охабел (о чим

Грицо Палей, Цила Палей родз. Папуґа и єй оцец Дюра Папуґа у Едмонтону 1963. року

ше же би го дакеди нападли.

Вецей роки робел на Аляски як кухар, а потим ше нашол на ладї дзе тиж був кухар даскельо роки. Випатра же був и медзи тима цо на Аляски глєдали злато, бо под вельку старосц унуком ровно приобецовал же их раз там одведзе. Приповедал же у єдним регіону нашол якеш гладке каменє, на нїм ше могло добре оштриц бритви и подобне. Ходзел вон з тим каменьом койкадзи, указовал, обяшньовал, алє нє познате чи канадска держава хасновала тото його пренаходзиско.

И у Едмонтону робел чежку роботу на вилїваню асфалтових драгох и дражкох. З тей роботи пошол до пензиї. Бачи Дюра був барз вредни и точни у роботи, був шпоровни. У Едмонтонє до конца мал два хижи, єдну при другей, а тиж и досц нашпоровано.

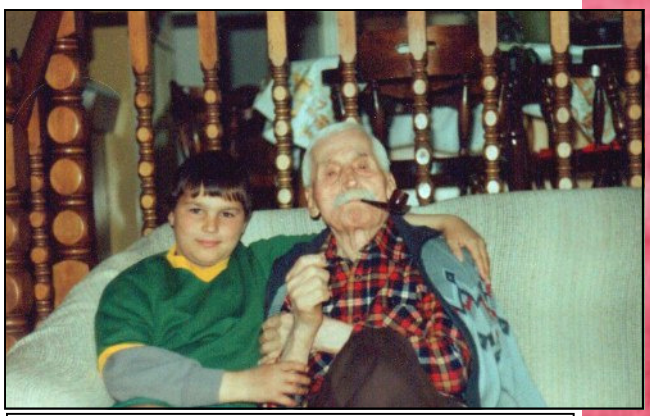
Бачи Дюра бешедовал вецей язики, а знал читац и писац по руски, мадярски, нємецки и по сербски. У Канади научел по анґлийск, француски, италиянски и румунски. Знал часто пофрантовац же гоч два-три язики и забудзе, ище ше годзен згвариц на гевтих других, а тоти цо знаю лєм анґлийски, кед же го забуду, як же вец вони годни жиц.

За заслуги у будованю сучасней Канади од Британскей кралїци достал аж и металию.

Дюра ше пробовал враций до старого краю, алє якош му то нє ишло. Першираз його врацанє було о седем - осем роки як пошол до Канади. Остал дома лєм шейсц мешаци. Можебуц и прето же му ше супруга **Феброна** зоз дзецми, трома синами и дзивчецом, преселєла зоз Коцура до Дюрдьова, а за Дюру то був цалком нови штредок. Дюра потим посилал пенєжи кельо могол, алє на два боки вше нє виставало.

Кед вибухла Друга шветова война вязи ше медзи фамилию потаргали. Там у Дюрдьове, под час Другей шветовей войни, єден зоз синох му був загарештовани як симпатизер комунистох и заштрелєни є под час буни гарештанцох у Шатораяуйгелю у Мадярскей. Феброни здравє нагло попущело, чежко ше похорела и 1943. року умарла. Бриґу о обисцу превжала 14-рочне дзивче, **Цилика**. Двоме браца ше ище длуго нє врацели з войни дому.

Позно по войни Дюра почал до Канади приводзиц свою фамилию. Перша му пришла, 1959 року, дзивка **Цецилия**, а потим, 1967 року, пришол син **Кирил** зоз цалу

Бачи Дюра Папуґа зоз праунуком Владком Папуґом 1984 року. Теди мал 84 роки

свою фамилию. Други Дюров син, тиж Дюра, остал у Краю, алє до Канади пришли його дзеци, **Юлиян** (1970. року) и **Мария** (зоз сином Драґаном 1992. року). Так, кус-покус, дзекуюци Дюрови Папуґовому, рускому “voyageur”-ови, хтори зачал руске стебло на заходзе Канади, число Руснацох у Алберти ше звекшало, нєшка на коло штерацец особи.

ше у Шидзе длуго приповедало).

Дюра Папуґа у Канади пробовал вецей роботи. Єдна з роботох котрей ше на самих початкох прилапел, була керченє поверхносцох под лєсом. Достал одредзени фалат лєса и там робел сам. Мал препилїц древо, очисциц го од конарох и вец порезац на одредзену длужину и зложиц. За тоту роботу був плацени. У лєше себе направел хижку з древа и пецик на хторим могол вариц и натопиц до тей колїбки. Нашол способ же себе и хлєба могол упечиц. Добре ше складал зоз Индиянцами. Вони му приношели муки, пасулї и другу поживу. Стретал ше и зоз Ескимами и вше приповедал о нїх як барз госцолюбивих людзох.

Жил у крайох дзе жими барз моцни та ше мушел барз добре облєкац же би нє страдал. Приповедал же, кед ше умил и воду виплюснул вонка, знало ше случиц же спадла долу уж як ляд - у воздуху ше змарзла.

Найвекшу опасносц чувствовал од медведзох. Вше мал пушку при руки, и кед робел и кед був у хижки. Но, на щесце, нє случело

ВИНЧОВАНКИ НАШИМ ДИПЛОМЦОМ

МОНИКА УЖ У НЄМЕЦКЕЙ

Моника ПАПУҐА, дзивка **Якима** и **Янїни Папуґа** зоз Едмонтону, за коруну свойого образованя вибрала студиї економиї на Универзитету Алберта у Едмонтноу. У цеку студийох єден рок (1998-1999) студийох препровадзела на Универзитету у Бечу, Австрия, а потим их предлужела на Универзитету Алберта дзе, концом 2000 року, дипломовала як економиста.

У своїм школованю усовершела штири язики: анґлийски, француски, нємецки и наш руски.

Свою роботу Моника жадала одпочац и усовершовац у Нємецкей дзе уж одпутовала 24 фебруара 2001 року.

ВИНЧУЄМЕ ци на витирвалосци и на вельким труду котри коруновани зоз здобуваньом тей високей квалификациї у економских наукох: **мац, оцец, браца Владо** и **Адам** и баба **Ганя Папуґа**.

Ґу винчоваки ше придружує **Папуґова родзина** и **шицки Руснаци** з Едмонтону.

ШАМПИОНЄ У РАҐБИЮ

ВЕСНА ВИТВОРЕЛА ЖАДАНЄ

Штредньошколка **Весна Папуґа** зоз Ст. Алберту ходзи до 12 класи. Шлєбодни час хаснує и за єй облюбени спорт раґби котри бави уж даскельо роки. Того року бавела за женски тим у Paul Kane High School. Весна и єй пайташки зоз "Paul Kane Blues" тиму нєдавно славели вельку побиду - у финалним змаганю освоєли перше место и витворели вельке жаданє. Же то велька радосц и вельки успих потвердзує и факт же Весна и велї з єй тиму бавели остатнї рок за тим тей школи и була то и остатня нагода за освойованє тей титули. Цо вецей, вони як тим по тоту сезону нїґда нє сцигли анї до полуфиналних змаганьох та з тим тогорочна побида, перше место и назва шампионох за нїх найвекша сатисфакция.

На фотки: **Весна у горнїм шоре, треца з лїва**.

ШТИРИ ПРИПОВЕДКИ О ЄДНЕЙ ЛЮБОВИ

БОГИНЯ ШЕ ВОЛА: ЧАРНО-БИЛА "БУБА-МАРА"

ПРИПОВЕДКА ч. 1: Нїч, цо вязане за фодбал, нє може прейсц нєзамерковано коло **Александра Алека Колбаса**. Кед зайдзеце до їх обисца у Киченеру у хвилькох кед єст пренос фодбалских змаганьох вец напевно учуєце гласне навиянє и фахово коментари вязани за цек бависка на малим екранє. И оцец Владимир и син Алек уживаю у фодбалу. Одкеди тота любов за "буба-мару"? - питам ше Алекови.

- Бавим фодбал одкеди знам за себе (а народзени є 1978 року) – виповеда и, видзим, путує з памятками до прешлосци – Почал сом дзешка од 5-6 рокох и тота любов тирва и тирва. Кед зме сцигли ту до Киченеру такой сом ше уключел до тиму у штреднєй школи. Кус познєйше, у друженю зоз пайташами Румунами, дознал сом же маю свой тим а вони ме нєодлуга поволали да бавим. Вони маю ту свойо културне дружтво, свой фестивал и фодбалски тим. Тераз бавиме под назву "Балкан". Як сом почал, так бавим за їх тим, без прерви.

- У котрей лиґи бавице?

- Тим бави у лиґи през лєто. Пред двома роками зме були у першей лиги на подручу Киченер-Ватерлу а ту, иншак, єст друга, перша и премиєр лиґа. У лиґи звичайно 15-16 тими. Окрем у лиґи, фодбал бавиме и на

турнирох. Румунє маю вецей фестивали – у Нюйорку, на Флориди и индзей... Путовали зме и до Детроиту, до Чикаґу на фестивал и бавели на турнирох. Каждого року идземе до Нюйорку, а то окремне задовольство - полни автобус младих – то остава занавше у паметаню.

- Тот гоби и кошта. Драгу до Нюйорку сами плацице?

- То плаци клуб. У цеку рока тим плаци шицки трошки опреми. Лиґа нам тирва од конца априла та по октобер. А кед бавиме вжиме, у галох, то вец од новембра по април. Я бавим у штредку, на правим боку. Значи, я нє тот цо бим бул у позиції часто давац ґоли алє чувствуєм насправди задовольство кед дакому створим шансу же би дал ґол. Безомнє би вон нє дал ґол. А кед сам дам ґол - чувствуєм ше ище лєпше.

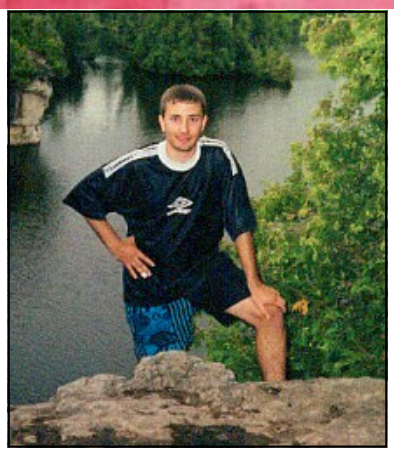
Нам фодбал нє конєчни циль. После змаганя предлужуєме дружењє и то основа шицкого. Процивнїк нам на терену "нєприятель" алє, по змаганю, ми ше дружиме бо ше шицки од скорей познаме.

- Котру шветову лиґу найволїш патриц?

- Италиянска лиґа "задовольство за очи" а Лацио "мой" тим. То и прето же там двоме бавяче з Нового Саду а єден з нїх, Михайлович – найлєпши!

Алек роби парт тайм, ма вични обовязки як студент алє - кед ше бави вец шицко тото идзе до другого плану. Рандеву зоз чаривну "буба-мару", єдноставно, нє шме препаднуц.

ПРИПОВЕДКА ч. 2: Фодбал бавиц – ша то ше подрозумює! То таке як дихац воздух, наприклад. Кажду шлєбодну хвильку прешлих рокох **Желько Надьмитьо** пошвецовал своєй "буба-мари". Паметам часи кед над Киченером падали моцни лєтнї дижджи а вони бавели и лєм

бавели на нєдалєких теренох на Квинс булевару, нє обачуюци же су мокри до скори. Нїч их нє могло одвоїц од тей чаривней "буба-мари". Остатнїх мешацох фодбал ше, нєт сумнїву, при нїм високо котирує алє достал конкуренцию и у озбильним приступе ґу ученю понеже Желько у закончуюцей етапи студийох на Канестоґа коледжу у Киченеру а значну часц його часу (а и його самого) тераз уж "одняла" и його дзивка. Дзелєнє медзи любовами и рижни компромиси нєзаобиходни у таким случаю.

И попри того же фодбал полюбел од малих ногох (народзени є 1979 року), у Юґи нє бавел орґанизовано. Аж кед сцигли до Киченеру зоз фамилию вон ше уключел до тимского бавеня. Фодбал бави за тим "Bosnia United".

- У котрей лиґи бави ваш тим?

- Перши рок кед зме почали у найнїзшей лиґи ми – победзели шицких. Преруцели нас до вишшого ступню и ту зме закончели сезону у полуфиналу а треци рок зме, на концу, страцели финалне змаганє у премиєр-лиґи. Потераз нам наисце добре ишло.Тераз бавиме у премиєр-лиґи, у наймоцнєйшей лиґи у К-W подручу. Моментално зме у стредку таблїчки. Тота лиґа тирва лєм през жиму и бави ше у галох. Тренинґи маме раз у тижню а змаганя ше бави углавним внєдзелю вечар. Окрем у лиґи, участвуєме и на рижних турнирох.

- Цо за це значи така файта рекреациї?

- Задовольство то и рекреация, насампредз. То просто розтерхує орґанизем од каждодньових обовязкох, од ученя... Ученє ми, насправди, найважнєйше алє тоти два обовязки чи задовольства мож ускадзиц.

- Таки гоби и кошта?

- Кошта нас шицких бо ше муши плациц за осиґуранє, за терени алє то виноши коло $120 у сезони цо розумна сума. На початку зме себе купели дреси, комплетну опрему, же бизме випатрали як солидни тим.

Хвильки нашей розгварки ше одбували єдней нєдзелї после 7 вечар. Розгварку зме мушели досц швидко закончиц; вечера була прескочена и Желько уруцел опрему до свойого авта и махнул з руку. О 15 минути ше мало виходзиц на терен.

ПРИПОВЕДКА ч. 3: На наших руских пикникох фодбал нєзаобиходни. Два тими после полудзенку обовязково одмерую моци, а єдна часц учаснїкох пикника навия за "своїх". Обачел сом же єден з найаґилнєйших бавячох, найвреднєйших, тих цо сцигню вшадзи на терену, то **Иван Гербут** зоз Киченеру. Найчастейше бави у тиме дзе и його оцец Владимир. И вец, зна ше – кед погриши дацо такой є "рибани" а кед направи добри поцаг, предрибла старших або искуснєйших бавячох, то нє значи же будзе и похвалєни. Кед бавел проциў оца та ше случовало же пошол з лабду и оцови та ту и там над нїм були правени и мали фаули, лєм тельо "най ше зна же хто - хто у фамилиї". Но, шалу на страну, Иван по шицким, талантовани бавяч и могло би ше повесц, ма фодбал у ґенох. Прецо "у ґенох"? Кед знаме же Иван родзени 1989 року а у Канади ше нашол з родичами и братом Владком на

початку 1995 року, вец ясне же як 6-рочни хлапчик нє могол принєсц нє знам яке фодбалске искуство з Европи. През розгварку з родичами дознавам же найвецей на тото же би ше при Иванови розвила любов ґу фодбалу уплївовали його оцец Владимир (вон бул, медзи иншим, и бавяч подростку ФК “Русин“ у Керестуре) и Иванов бачи Янко (иншак длуго-рочни першотимец “Русина“).

Точнєйше, обидвоме браца Гербут - и Владко и Иван - пред трома роками почали интензивно тренирац фодбал за тим “Киченер спирит“. Владко з єшенї, пре обовязки котри настали за нього як школяра стреднєй школи, напущел тренинґи а Иван предлужел ище оштрейши тренинґи.

- На тренинґох нас єст 15-18 бавячох. До єшенї зме бавели у юниор-Б а вец зме прешли до юниор-А тиму. Тренер Кевин Едґар, иншак по походзеню з Анґлиї, почал селектовац бавячох зоз жаданьом же би створел цо моцнєйши тим и я, затераз, прешол шицки тести – приповеда Иван.

- Прецо твой вибор бул праве фодбал як спорт и цо бавиш?

- Скорей сом бавел у одбрани и галфа, а тераз сом частейше у нападу. Ґа, я любим бегац, любим фодбал... - єдноставно пояшнює Иван.

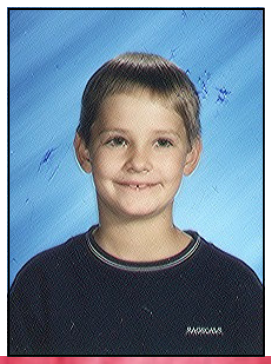
Оцец Владо ґутори же Иван хаснує кажду нагоду же би бегал за фодбалом а вони, родичи, патра помогнуц тоту Иванову спортску любов кельо лєм можу.

И мац Сенка, приповеда, ма досц обовязки - треба вожиц Ивана на тренинґи и назад, нєдзелями ше часто путує и досц далєко, бо родичи сами одвичателни за бавяча, маю го принєсц до варошу и на терен дзе ше бави змаганє. Розуми ше, таки спорт вимага и трошки - за опрему, за тренинґи, за терени през жиму...

- Сезона нам од мая по септембер а през жиму трениреме и бавиме у завартим просторе - приповеда Иван а на питанє дзе шицко бавели чишлї: - у Мисисаґи, Киченеру, у Нияґара Фолсу, Джорджтауну, у Дандасу и Гамилтону...

Пожадайме младому, вше нашмеяному фодбалерови Иванови Гербутови же би надавал ище вельо ґоли и указал ту, у тим американским швеце, полну красоту фодбала як найпопуларнєйшого спорту на цалей Жемовей кулї (Г.Колєсар)

ПРИПОВЕДКА ч. 4: З єдней нашей нащиви у Бесерминьових у Саскатунє, провинция Саскачеван, остало ми у глїбоким паметаню як Иван, теди ище шейсцрочни, бегал по хижи у облюбеней жовтей пидями. Як шицки дзеци такого возросту, нє ишло ше му спац та ровно подскаковал зоз якуш лабду. Пре тоту ясно жовту фарбу я го наволал «Лимунчок». Иванови ше то випатра пачело, а мнє ше пачело же як вон успишно контролує тоту лабду. О даяки час заш лєм ше мушело пойсц спац.

Нєдавно сом дознал же **Иван Бесерминьов** барз успишни мали фудбалер: гоч лєм тельо же напольнєл дзевец роки, вон у фудбалским тиму зоз дванацрочнима. И то нє од тераз, алє уж скоро єден рок як є вибрани до тиму “Lakeview Strikers” дзе бавя лєм старши дзеци. Найчастейше є положени на место центерфора, алє дзекеди бави и на лївим кридлє. Гоч є баржей на задку як центерфор, барз часто дава ґоли, або праве од нього на змаганю завиши успих цалого тима. Так прешлого року, на змаганю у лиґи, Иван бул преглашени за найлєпшого бавяча.

Ивана як фудбалера характеризує товаришство: патри другому додац лабду гоч є и сам у положеню дац ґол. Швидки є, озда найшвидши у тиму, добре трибла и прецизни є кед биє до лабди. Гоч є познати як барз борбени, вецейраз бул похвалєни за фер бависко.

Иван источасно одлични школяр, найлєпщи у класи. Ходзи до Українскей католїцкей школи, та попри анґлийского и руского язика, бешедує, пише и чита тиж так по українски.

Зна ше повесц же нашо руски дзеци хтори ходзели до школи у старим краю у Канади поставаю барз добри школяре, цо найчастейше и так. Медзитим, Иванов успих доказує же медзи нашима дзецми єст ище кельо таланту, з добрим потенциялом за ученє. Вироятно же вецейґенерацийне воспитанє медзи Руснацами приноши нєшка плоду. Руснаци у Бачки и Сриме постали познати як єдни зоз найобразованших. Кед родичи маю добре образованє, вец найчастейше и їх дзеци добри школяре. Традиция школованя медзи Руснацами ше предлужує и нєшка. Мож ше наздавац же єдного дня, кед ше ту у Канади зяви даяке вельке мено, и ми годни з гордосцу повесц, же «палє, то тот зоз нашого руского роду».

(Лю. Медєши)

ОДГУКИ НА НАШ НАПИС

На розгварку з предсидательом РДСА Юлияном Сабадошом (обявена у “Гласнїку” ч. 12) сцигли и пар одгуки. З Нємецкей сцигнул емаил у котрим, медзи иншим, писало:

U tim sickim, u “Hlasnjiku” me odusevela ideja o "ruskej zemi".Nje znam njic vecej o tim ljem co som tu precital. Nje mozem njic povesc o tim keljo to sicko realisticne , alje znas ti ze bi to bula, mozebuc, jedina " Ruska zem " na svece. I sicko jak o tim navedzene barz krasnje, hoc verim ze realnosc druha. Investiciji, interesovanje, buducnosc i zmisel sickoho toho. Alje hvarim ze me to barz odusevelo. Mac svoj prostor i ljem svoj dze se moz zisc , prenocovac, druzic se ...Ked budzes mac kedi napis mi daco podrobnjejse o tim. Mizo Baran, Njemecka

А Мирон Жирош, познати новинар и публициста, тот интервю и, вообще, идею о рускей жеми дожил як вельке “позитивне духовне знємиренє” та му то була и инспирация за окремни свойофайтови есей о Руснакови и фалатку жеми як жридлу ШИЦКОГО!

Мирон ЖИРОШ

ЖЕМ И ФУНДАМЕНТ И ПОСТАМЕНТ РУСНАКОВИ

Жем часц руснакового єства. Жем хранителька… Цо уста карми, очи напава, ход оможлївює. То и родими край, власна подпорка, випросцени ход – запатреносц до хоризонта и фалаток власного нєба. Жем и фундамент и постамент Руснакови. Жиє на жеми и од жеми. Єй плодох. Чи трави желєней, шена, лєса зрезаного, керченїни, оранїни… И вшадзи капки зною. Нє капки, алє чурки. Кед хрибет мокри, пре урожай цо го жем вимага же би Руснак жил, вирастал, родзел ше, очи одпочивал над желєнїдлом жита, кукурици… З радосцу здиховал над златно-жовтима класками узретого жита, одкоси валял, снопи вязал, марадики складал, брадла звожел, тлачел… Мехи и мехи жита, лади и лади муки… И вец – мац хлєб пекла, колачи випекала… Капущанїки, белюши, бобальки и паску шветочно украшовала…

Нараз прерва! Швет ше пременєл! Пременєл Руснак нєбо над главу, по асфалту и бетону крача. Нашол ше у цудзини. Душа пуста остава… Хиби власни фалаток нєба, улїчка, шкрипанє кочох, улїчне здравканє, стретанє зоз своїма людзми, сушедами… Хиби жем и єй плоди. Пах жеми, пах арвачки, пах пахняцей динї, пах гумна. Нєт тей жеми мацери, хранителькы, подпори!!!

Тота и така жем цо живот оможлївює, цо живот дарує – цо зросла з єством Руснака – тей жеми нєт! Руснак ю почитовал и любел. Руснак ю люби и нєшка. Вона жиє з Руснаком. Його є часц – часц його души… И кажди Руснак ше намага же би ю мал и пред очми, на ню шеднул, з нєй обрал узрету вишню, шлївку, яблуко… На нєй му квитла арвачка и мушкатла, преквитала орґона, спинал ше туліпан. Враца ше дзечнє Руснак и ґу грунком карпатским. Глєда их вшадзи там дзе ше найдзе – чи у Бачкей, Сриме, Славониї, Посавини…

И нєшка глєда свою жем, свой фалаток себе и Руснак у Аделаиди, Онтариу, Саскачевану. Од малих фалаткох власних портох, желєних заградох, вираста жаданє мац свою руску жем, место свойого нового Керестурского кирбаю, место свойого обєдинєного чувства, своєй беспечносци и власного тирваня. Свойого зєднїцкого чувства и окрипеня души. Знова мац свойо руске у цудзини – дзе ше каждого року голєм три днї будзе жиц вєдно зоз своїма и медзи своїма.

Таку жем маю Руснаци у Керестуре, Коцуре, Дьрдьове, алє ю нє маю Керестурци, Коцурци, Дюрдьовчанє и Сримци у швеце: Канади, Америки, Австралиї. Нє хиби Руснацом у Нємецкей, Швайцарскей, Австриї, Францускей, бо накадзи ше єй зажадаю за даскельо годзини ше застановя у своїм Керестуре, Коцуре, Дюрдьове.

Руска жем у Канади, у Австралиї, у ЗАД – пре оддалєносц у цудзини постанє свой руски дом. Дом Керестурцох, Коцурцох, Дюрдьовчаньох, Новосадяньох, Сримцох, Славонцох… Постанє то, кед змогню моци – створиц ю, купиц, засадзиц з вишню, шлївку, орґону…

И Ескими маю свою жем, гоч є прикрита з лядом!

Индиянцом одняли жем – та скапали…

Часц Лемкох охабела свою жем, а велька часц з нєй виселєна, вигната. Нєшка ше на ню врацаю – радовац ше и тужиц. У велїх местох, купели дїдовскей и прадїдовскей жеми, оградзели ю… Зиходза ше, стретаю, вешеля ше на нєй. То їх Днї култури “Лемковска ватра”, здогадованя на попалєни доми, алє и на традицийни огнї на Вилїю, коло котрих ше дзеци, младеж и старши вешелєли.

И ми, по походзеню Лемки, а и нєшка зме Лемки у души… Гуториме “лєм” место “лем”. По чувствох зме остали Лемки – залюбени до жеми, родимей и хранительки. Кед єй нєт – тужиме, страцени зме… За нас як и за Лемкох вона символ власней моци, власного постояня, чувство безгранїчней безпечносци, глїбоки корень, фундамент и постамент власного єства. Мац свою жем под ногами и свой фалаток жеми над главу – значи буц свой на своїм – буц ґазда-господар и чувствовац ше власни, руски, одховани и вихованi на своїм!!! Тота поверхносц вєдно купеней жеми, подзелєни на часци-порти зоз заєднїцким стредзиском: парком, бину, спортским бавилїщом – постанє правдиви, свой власни, нови руски дом – дом дїдох, оцох, синох и унукох. То будзе место сходзеня, праткох, брацкованя, културного вирастаня.

Нє забудзме же нашо дїдове у Америки, у держави Охайо пред Першу войну у Барбитону мали Американски Керестур. Було их у своїм Керестуре коло 500 особи. Збудовали себе и свою Церкву! Алє нє мали свою руску жем… Векшину до Краю одцагла родима жем и жем хранителька. Вони до Америки пришли лєм заробиц и створиц у Краю власни дом! Тоти цо остали – остали без споконвичного руского фундамента, та анї постамент нє мали! Вони ше розтрацели, а їх потомки навше нєстали!

Ми себе ту дом вибрали. Ту коренї пущаме… Пущме их цо глїбше до ВЛАСНЕЙ жеми. Створме и свой заєднїцки руски дом. Длужей тирвац будземе!

* * *

Рускосц рускей жеми ожиє накадзи ше першираз на нєй стретню розшати Руснаци У медзисобних стретнуцох ожию памятки з дзецинства, пайташства, приятельства, родзинства... На тих сходох спозна ше правдивосц щесца и радосци, ошвижа памятки з Краю, поприповеда о заєднїцких приятельох, їх роботи, анґажованю… На тей рускей жеми жиц будзе рускосц нє лєм през фолклор, алє цалосно залапи наш руски живот. То будзе штредзиско руского шветового явного думаня. На нєй ше найду родичи, браца, шестри и приятелє з Краю, ЗАД, Бразилу, Аргентини, Сиднею, Мелбурну, Аделаиди, Нового Зеланду, Минхену, Паризу, Бечу, Нового Саду, Загребу, Вуковару, Р. Керестура, Коцура, Дюрдьова… Мац з нєй часц и сходзиц ше на нєй будзе жаданє више векшого числа Руснацох. Будзе то КАНАДСКИ РУСКИ КИРБАЙ, нови руски дом, ДОМ РУСНАЦОХ ШВЕТА, кед ше капури и шерца домашнїх отворя нащезар за шицких розтрацених Руснацох по швеце. Аж на таки способ тота руска жем постанє справди руска, з укоренєнима Руснацами, на котрей ше з глїбокима жилами дециениями будземе твардо тримац. На тот способ ВОНА постанє правдиви наш руски дружтвени, духовни и културни постамент, власне руске гнїздочко, же ше з найвекшу любову и радосцу будземе сходзиц, стретац , вешелїц и радовац!!!

* * *

На терашнї руски сходи у Австралиї, Канади, Нємецкей, Швайцарскей, – Руснаци зоз собу ноша часц себе, дзепоєдни пооблєкани по руски, на мурох руски вишивки, по столох руски партки, шпиваю руски писнї, слухаю руску музику…

На своєй купеней жеми у Австралиї и Канади – збудуєме себе хижочки, на чиїх мурох будзе руски слики, вишивки, файфи, чолноки, а у даєдним куце и мала кудзель, шпуляр и душа длужей останє руска. А у стредку у амфитеатру рускей жеми – побавя дїдове и оцове фодбал лєбо ше текац буду, унуки ше зближа у бависку, зашпиваю и потанцую, баранче и праше ше на рожню упече, лєбо направя праву забивачку...

На бини голєм раз у року (а за три днї як и Лемки) зашпиваме и потанцуєме по своїм. И так будзе зрока на рок, вше на єдним месце, вше нас Руснацох будзе вше вецей на своєй рускей жеми! Любиц ю будземе, же є навше наша, же нас обєдинює и охранує, же нам моц дава! Помали ю почувствуєме як власну, запахнє ВОНА ШИЦКИМ НАМ ЯК “Ружа червена”, “Жатва коцурска”, “Бал дюрдьовски”… И з нєсцерпеньом ю нащивйовац будземе, з нєсцерпеньом чекац будземе Днї свойого стретнуца, а свойо дзеци и унуки у цудзини научиме почитовац и любиц шицко свойо руске. **На многая лїта!**

ПРЕД ПОПИСОМ ЖИТЕЛЬСТВА:

НАГОДА УКАЗАЦ КЕЛЬО НАС ЄСТ

У Канади 15 мая того року будзе окончени порядни попис жительства. Медзи численима рубриками о вкупним привредним, друштвеним и политичним живоце канадского жительства, будзе и рубрика о етнїчним походзеню. Канада водзи податки о етнїчним походзеню свойого жительства од 1871. року, а таку рубрику у попису уведла од 1901. року. Тота обовязка уж вецей роки утвердзена и зоз законами “The Multiculturalism Act”и ”Canadian Charter of Rights and Freedoms”, з цильом же би “информациї були щедро хасновани з боку власцох, економских институцийох и етнїчних або културних

здруженьох”.

За нас Руснацох тогорочни попис будзе мац и окремне значенє. Понеже ше за остатнї даскельо роки до Канади приселєли вецей руски фамилиї, чежко нам провадзиц кельо нас, Руснацох, тераз ту єст. Попис жительства би нам требал помогнуц одгаднуц тоту загадку. Медзитим, число о нас нє годно буц точне кед ше нє остараме уписац свойо националне (етнїчне) опредзелєнє, або кед нє будземе знац цо уписац до одвитуюцей рубрики.

На перши попатрунок, тото питанє може випатрац барз просте, алє у сушносци є зложене.

У попису питанє под числом 17 ше одноши на националне (етнїчне) походзенє одредзеней особи, алє саме толкованє того питаня покус нєзвичайне: “Гоч векшина людзох у Канади трима за себе же су Канадянє... тото питанє ше одноши на походзенє їх предкох”. Так вец и саме питанє глаши: “До хторей етнїчней або културней ґрупи (ґрупох) спадаю предки дотичней особи?” Очиглядно же ше ту дума на нашо особне походзенє, на етнїчну припаднosц наших предкох.

Почнїме далєй од самого нашого националного (етнїчного) мена. Ми знаме же по руски (на нашим язику) ми Руснаци. Блїско ґу тому мену и назва Русини, хтору ми звичайно у бешеди хаснуєме кед свойому мену сцеме дац комплекснєйше значенє, у смислу свойого матичного етнїчного походзеня, зоз нашей Горнїци. Назва “Русин” и “Руснак” то синоним истого мена: у восточнославянских и южнославянских язикох нашо етнїчне мено то “Русини”, а у заходнославянских (углавним у словацким язику) и по нашим то “Руснаци”.

Нє маме проблем означиц свойо мено кед бешедуєме на своїм мацеринским язику: ми Руснаци. Проблем настава кед нашо мено треба виражиц по анґлийски.

У словнїку анґлийского язика єст назва “Ruthenians”. Вона превжата зоз латинского, а зоз тим меном ше по латински спочатку наволовало шицких восточних Славянох. Познєйше то було официйне мено за Русинох або Руснацох у Габзбурґскей монархиї (Австриї, познєйше Австро-Угорскей) по єй препасц 1919. року. Тота назва по 1946. рок у Канади була тиж официйне мено за терашнїх канадских Українцох.

У виданьох по анґлийски у найновшим чаше вше вецей ше хаснує мено “Carpatho-Rusyns”, зоз чим означени преважно Карпатски Русини, алє дзекеди облапююци и нас, Руснацох у Бачки, Сриме и Славониї. Єст, тиж, приклади же ми означени як “Vojvodinian Rusins”, або “Yugoslavian Rusins” (з тим же по анґлийски мено Русин у дзепоєдних прикладох написане як “Rusyn”, а у дзепоєдних як “Rusin”). Зоз пременками ґео-политичней ситуациї у Европи по роспаду предходней Югославиї, виходзи же обидва тоти назви вецей нєодвитуюци, бо лєм часц наших людзох тераз жиє у постояцей Югославиї, односно у Войводини. Пре исту причину, помогнуц нам вельо-вецей нє може анї хаснованє медзи нами узвичаєней назви “Бачко-сримски Руснаци”.

Понеже ми за себе по нашим гвариме же зме Руснаци (за хлопски род “Руснак”, а за женски “Рускиня”, з тим же такей розлики у анґлийским язику нєт), найпростейше би було преложиц и до рубрики число 17 написац нашо мено як “**Rusyn**”(або “**Rusin**”). И за наш руски язик анґлийски превод би бул “**Rusyn**”односно “**Rusin**” (так як цо то за Полякох “Polish”, а за польски язик тиж “Polish”, або за Словацох “Slovaks”, а за словацки язик “Slovak”), та вец у складзе зоз тим можеме уписац одвит на питаня 14, 15 и 16.

Вшелїяк же канадски пописни орґани буду мац трапези точно означиц/ґруповац нашо националне (етнїчне) мено и мено нашого мацеринского язика. Годно ше случиц же нас подведу под мено Русох з оглядом на подобносц як ше нашо мено пише по анґлийски. Тиж таки случай може настац и зоз назву за наш язик, бо маме приклад же у дзепоєдних особних имиґрацийних документох було так претолковане. Можу нас подвесц и под рубрику Українци, бо тиж маме приклад же у дзепоєдних особних имиґрацийних документох було за наших Руснацох положене же им мацерински язик український.

У якей мири Канада и канадски официйни орґани буду цо правилнєйше похопйовац нашо мено и нашу взагальну традицию, у найвекшей мири завиши праве од нас: цо вецей, по своєй активносци и културней творчосци, будземе присутнєйши ту у Канади, цо ше вецей о нас будзе знац, з тим вецей будземе препознатлївши. Предстояци попис жительства добра нагода тото и наглашиц – до рублики о националним (етнїчним) походзеню написац же зме Руснаци. Ясно треба повесц же, палє и ми, Руснаци, ту як часц вецей-националного жительства Канади. Од терашнїх руских ґенерацийох найвецей завиши покля ше така наша традиция ту у Канади будзе пестовац, а руске мено чувац и споминац.

ПРИЄМНИ ВЕЧАР У РЕСТОРАНУ “МАРКО ПОЛО”

Шицко у служби ГОСЦА

Пише
Славомир Олеяр

Ноц, жимно, а драга покус шлїзкаца. Ридки авта кеди-нєкеди прейду, заблїшню, покус ме зашлєпя и потим ми цмота випатра ище цмейша. Конєц фебруара. Праве кед сом подумал же сом заблукал, або нєдобре шлїдзел упутства же як дойсц и почал ше питац же чи ми така авантура того пиятку вечар вообще була потребна, бо окрем нєлагодносци шлїзкацей драги, и цихосц моєй сопутнїци постала уж нєлагодна бо то значело же лєм цо нє почала дудрец же дзе ю то водзим, праве кед ше у мнє почали ламац виглєдовацки дух хтори ме наганял витримац по конєц и комформистични хтори ме нагварял враціц ше назад док ище паметам драгу, заблїсла реклама **“МАРКО ПОЛО”** як швицарнїк Циль. Ту зме. Хижа у алпским стилу, цалком нєзвичайней архитектури за тото поднєбє. Вельки облаки през хтори ше видза даскельо глави госцох одогнали и остатню сумню же чи зме на правим месце чи нє, а з боку хижи паркинґ и на нїм уж коло 10-15 авта, гоч було лєм коло пол осмей.

Нука приємна, циха музика, цепло, даскельо погляди госцох як да преверюю чи зме им познати, а потим ше врацаю ґу своєй розгварки. Конобарка нас водзи до стола зоз знаком “резервоване”, помага нам ше ошлєбодзиц од жимних капутох и охабя на хвильку самих. Тельо да порозпатраме дзе зме и адаптуєме ше на атмосферу. Сала прекрасна, святочна покус, а и цалком розлична од “наруч-плац-ошлєбодз место” стилу у других ресторанох. Чувтвуєм ше як ГОСЦ а нє як муштерия. “Госц” з велькима словами. Шветло индиректне и–нєт повали! Заправо, повала шлїдзи линию крова и мам упечаток же зме на отвореним, а то змоцнєне з випатрунком шанку хтори надкрити зоз стреху “на єдну воду” и випатра як мала хижка. Як да шедзиме дагдзе на крашнє ушореним дворе. Як на Кирбай у дїда кед ше позиходзи тельо госцох же нєт места у хижох та ше столи повиноша на двор и шицка родзина шедзи вєдно....

“Най ше пачи, з чим вас можем послужиц?” – пита ше конобарка нє даюци ми часу уживац у здогадованьох.

Поручели зме и предлужели з розпатраньом. Партки чисти, тепихи як нови (лєбо су и нови - цо я знам), а на двох процивних мурох стоя єлєньски глави и макета ладї. Лов и путованє... Хлопски спорти. На облакох белаво-били коцкасти фиронґи привязани при сподку, так як мож видзиц у ресторанох и хижох по Нємєцкєй и Австриї.

“Най ше пачи” – сцигнул нам напой.

Першираз сом у тим ресторану и такой ми ше попачел ище од уходу, заправо од моменту кед сом збачел знак на драги. Оддалєни од городу, а блїзки по виволаних здогадованьох, нєзвичайней архитектури, а приємни, з европейским пахом и смаком.

“Добри вечар.” – чуєм глас по руски. У штред Канади. Медзи тисячами рижних народох, фарбох, облєчивох и комбинацийох яки лєм природа може створиц, чуєм глас по руски. **Оленка Перепелюк** шеда ґу нам. Єй супруг **Славко** и вона отворели руски ресторан у Торонту пред трома мешацами.

“Нашли сце лєгко драгу? – пита ше и конверзация почина.

Наробели ше вона и Славко у других и за других, “випекли” ремесло и тераз сцу вжац свою судьбу до своїх рукох, буц сами свойо ґаздове, робиц тераз за себе и будовац свою будучносц зоз власнима моцами, вихасновац предносц же су млади и ище можу. Знаю цо сцу.

Нє, Руснаци слабо приходза. Нєт их вельо у Торонту, а по Кичинер далєко.

Гей, сами пририхтую єдла. Маю кухню у хторей Славко и помивач и главни кухар.

Нє, нє ма нїч процив да висликуєм нукашньосц ресторану, а пать ту и добитнїки награди зоз нашого жимского балу хтори добили штири безплатни вечери у нїх. Може и їх висликовац.

Нє, нє чежко им. Дакеди су нєвиспани, робя од рана до рана идуцого дня, мушели запошлїц ище два жени да им помагаю бо сами уж нє старча, робота ше розвива. А тераз най єй пребачиме, муши пойсц ґу другим госцом, алє Славко придзе.

Сцигла вечера а з ню и мойо “розчаровањє”: Славко прави лєпши роштиль одомнє! Смачнєйши. Думал сом же ми ше то лєм видзи прето же сом гладни, алє цо сом длужей єдол, бул ми вше смачнєйши! Уж кед сом ше помирел з тим же сом и у тей обласци нє найлєпши на швеце, сцигол и Славко, виновнїк. Цихи, як да зна же ми занавше знїщел часц самопочитованя, стримано и скромно приповеда. Дознал сом же музика под час вечери циха, же би нє завадзала госцом, а по вечери є кус гласнєйша, а там долу, то подиюм за танєц, та кед нам ше зосце, можеме и танцовац. Нароком нє сцели положиц столи и там, було би вецей шедзиска, алє вони сцу понукнуц квалитет и змист вечару хтори сце одлучели препровадзиц у нїх. Концепция хтора випатра дїлотворна бо уж нєодлуга сала була лєм цо нє полна.

През дзень маю три “габи” госцох. Коло поладня, приходза им на полудзенок заняти зоз сушедней фабрики, пред вечаром приходза углавном Енглези на “supper” (лєгку вчасну вечеру), а потим приходза шицки други хтори любя добру музику, добре єдло, добре дружтво и кус себе попиц. Жива музика им грає лєм пияток и всоботу вечар бо то єдини днї у тижню кед людзе глєдаю место дзе ше кус можу опущиц. Других дньох ше роби и нєт часу за себе.

Заграла музика, зменюю ше танґа и валцери, на репертоару забути писнї од “Дубровацких трубадурох”, Ибрици Юсича, Ивици Перцла... Постал сом на хвильку “Югоносталгични” и ище кус вецей. Людзе коло мнє танцовали, а я знова бул у Планчаковей карчми ту такой на углє, танцовал по патосу премасценим з чарним преробеним машинским олєйом, на свадзби чи на “иґранки” – нє важне и на хвильку забул же и мнє и Славка и Оленку и велїх других, як

и Марка Пола, животни компас унапрямел глєдац нови горизонти, упознац други швети и стретац иншаких людзох.

Лєм, Марко Поло ше врацел зоз своїх путованьох....

На розходзе (алє час лєци, ша прешло уж дзешец!) випровадзели нас Славко и Оленка з наздаваньом же ше преширя з простором и же ше єдного дня и у нїх годни отримовац жимски руски бали.

Кед сце ище нє були у їх ресторану, вец вам можем повесц же за скромну цену достанєце вельо вецей як цо сце поручели. Наисце вредзи пойсц.

До стретнуца у Марку Полу!

ПРИДЗЦЕ НА СТРЕТНУЦЕ ДО САСКАТУНУ

Ми, Руснаци зоз заходней часци Канади, и нашо мили приятелє, знова ше превешелїме, як цо то було прешлого року у Едмонтонє, а тераз то будзе на

соботу и нєдзелю, 11 и 12 авґуста 2001 року, у Парку Святого Владимира при Саскатунє, Саскачеван.

Пририхтуєме дводньову програму, Приказ нашей култури, шпиванє, танцованє, Спортски змаганя, пливанє и лєсово розпатранє.

Службу Божу у прекрасней древеней церквочки По нашим одслужа нам Штирме нашо паноцове.

За каждого у Парку будзе обезпечене Костиранє и ноцованє.

Обявиц ше треба на о.Янка Колошняя,Tel. XXXXXXX

XVII РУСКИ ПИКНИК У ОНТАРИЮ

Уж резервовани павильон за наш традицийни лєтнї сход, за XVII Лєтнї руски пикни 2001 року!

Пикник Руснацох и їх приятельох з Онтария и ширше, будзе отримани знагоди Дня Канади, соботу, 30 юния, на локациї Christie Conservation Area при Гамилтону. Нашо Дружтво вежнє токенси (бони) за уход котри коштаю $7 по авту, цо вигоднєйше як кед кажде купує уходнїцу за себе. Кед сцигнєце на место сходу, длужни сце нашому касирови указац тот бон и уплациц $7 (наш касир, пан Славомир Олеяр, дзечнє приме, з тей нагоди, и членарину за тот рок - то $50 по фамилиї, та и други дародавни прилоги).

Може же будзе требац купиц и єдно прашатко вецей як прешлого року – **дародавци, явце на час кед сце порихтани помогнуц з купованьом прашаткох або баранчаткох!**

Christie Conservation Area ше може лєгко найсц: кед идзеце по 6-ици вец скруцице на драгу No. 5 West и сцигуєце нєодлуга на место. Кед идзеце през Кембридж и далєй ґу Хамилтону по 8-ици, вец наидзеце знова на 5-ицу, скруцице на лїво (на East) и сцигуєце о пар минути на Christie CA. Дацо о Christie CA: Находзи ше у реґиону самого Гамилтона и єдно є з найкрасших озерох на Нияґара Ескарпменту. Поверхносц му 336 га котри з найвекшей часци представяю нєрушени природни животиньски швет. Коло озера и през лєс водзи скоро 10 км длугока дражка за рекреативне шейтанє. На Christie CA мож орґанизовац пикники, купац ше, лапац риби, веслац на чамцох и мож уживац у красотох природи з даскелїх видиковцох. Прето плануйце присц скорей та часц дня вихаснуйце за упознаванє ширшого подруча озера.

Резервовани павильон ма фодбалски терен зоз правима капурами, место за бавенє за менши дзеци, вельо хладку, нєдалєко чисти wash rooms…и велики паркинґ. Як видумане за наш, руски пикник.

Укажме и того року же ше можеме зисц у вельким чишлє, же ше можеме дружиц и вешелїц, уживац у дружтвених бавискох дзецох и старших. Зидзме ше до дружтва, погосцме зоз смачну прашецину и баранчецину, зоз колачами котри пририхтаю нашо ґаздинї, стретнїме ше з приятелями…

Очекуєме и наших членох з далєка, окреме з УСА, як милих и ридше видзених госцох

Информатор пририхтал:
Гавриїл Колєсар

Редакция информатора:
Михайло БУДИНСКИ (МБ)
Мелания КОЛБАС (МК)
Гавриїл КОЛЄСАР (К)
Любомир МЕДЄШИ (ЛМ)
Владимир РАЦ (В)

Веб сайт
http://rdsa.tripod.com/

U V A H A:

Hlasnjik vecej nje vihodzi, znači adresi, emaili, telefoni najvirojatnjejše nje funkcionalni. Ljem teksti, napisi, vistki mozu poslužic jak hradza i žridlo eventulanih podatkoh o osoboh viseljencoh i podjijoh medzi viseljencami u Kanadi i Ameriki

Часц експонатох на подобовей вистави

Розтанцовани учашнїки балу у колє

За памятку з Кирбаю у Будинскових (Киченер)

Владимир Колбас и Любица Ресиян – побиднїцка пара у рулет-танцу примаю награди

Причасц у Крачунскей Служби Божей

Дошлїдни правей рускей традициї: члени фамилиї Вереш